

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 296.

V Ljubljani, v torek 28. decembra 1897.

Letnik XXV.

Za vzajemno delo!

Vsi slovenski državni poslanci naše dežele so se odzvali vabilu svojega načelnika dr. Sustersiča in so se zbrali sinoči v posvet. Pokazalo se je, da težave, ki se imajo premagati, predno se zasnije skupno delovanje vseh Slovencev na Kranjskem, niso tolike, da bi se ne dale premagati, če ne bo manjkalo dobre volje. In pri nas je ne manjka! V triurnem posvetovanju so izvolili odbor 3 članov, ki naj nadaljujejo začeto delo. Izdali so nastopno izjavo:

Dne 27. t. m. zbrali so se v Ljubljani vsi slovenski državni poslanci iz Kranjske i. s. gg. Ferjančič, Krek, Kušar, Pfeifer, Pogačnik, Povše, Šuklje, Šusteršič in Žitnik ter sklenili po daljnem vsestranskem posvetovanju in razmotrivanju naslednjo

resolucijo:

„Slovenski državni poslanci iz Kranjske izražajo svoje trdno prepričanje, da sedanji politični položaj neobhodno v interesu slovenskega ljudstva in njega bodočnosti zahteva, da se obe slovenski stranki v dežel-nem zboru kranjskem združite. Da je to združenje mogoče, dokazuje prijateljsko sodelovanje državnih poslancev obeh strank v „Slovanski kršč. narodni zvezi“.“

Zbrani poslanci so sklenili, da takoj uvedejo pravne poskuse mej strankama. V to svrhu izvolili so poseben odbor, ki bode povabil obe stranki na skupno posvetovanje.

Tako oficijelni komunike državnih poslancev. V sklepm omenjeni odbor so izvoljeni gg. Sustersič, Ferjančič in Krek. Izvolili so se baš ti trije, ker niso deželni poslanci, tedaj zamorejo vprašanje združenja presoati edino le iz višjega stališča splošne slovenske politike.

Komuniké dokazuje, da se naši državni poslanci popolnoma zavedajo svoje velevažne vloge in svoje velike odgovornosti, katero jim nalaga sedajni politični položaj. Nadejamo se, da se bode ravno toliko samozatajevanja in pravega razumevanja interesov našega celokupnega naroda našlo pri vseh prizadetih činiteljih.

Državni poslanci so govorili — sedaj imate besedo doželnoborski stranki.

Deželni zbor Kranjski.

I. seja dne 28. dec.

Deželni glavar Oton Detela otvori sejo z nastopnim nagovorom:

Visoki deželni zbor!

Čast mi je otvoriti deželni zbor vojvodine Kranjske, sklican na današnji dan z Najvišjim patentom Njega Veličanstva z dne 21. decembra t. l.

Najuljudneje pozdravljam častite gospode deželne poslance, ki so se tu zbrali k vspešnemu parlamentarnemu delovanju.

Dovoljujem si tudi spoštljivo pozdravljati prevzvišenega gospoda deželnega predsednika, ter sem uverjen, da govorim iz srca vseh gosp. deželnih poslancev, če mu izražam radostno čestitko visoke zbornice povodom njegovega imenovanja c. in kr. tajnim svetnikom Njega Veličanstva presvit. cesarja.

V tem zasedanju čaka gospode deželne poslance mnogo važnega dela. Prepričan sem, da bo visoki deželni zbor, poznavši veliko važnost parlamentarnega

delovanja deželnih zborov, v mirnih in stvarnih razpravah, kakor doslej ugledno reševal svoje naloge.

(Nemški:) Gosp. posl. iz veleposestva in mesta Kočevja so dosedaj pri delovanju vis. dežel zbora vedno vspešno sodelovali ter s tem dokazali, da tudi manjšina v skupno dobro lahko koristno deluje, ako ima zato dobro voljo.

Pač smem izraziti nadejo, da se bo to godilo tudi v bodoče, ker ji, priznavajoč in spoštujoč lojalno in odkrito popolno in brezizjemno enakoveljavnost in enakopravnost vseh narodov avstrijskih, skupno parlamentarno delo raznih političnih strank ni nemogoče.

(Sloven:) Sedanji pol. položaj v Avstriji je opasen in silno neugoden, skrb in žalost nas navdaja, ko vidimo, da so vitalni interesi avstrijskih v državnem zboru zastopanih dežel v veliki nevarnosti.

Edino pomoč in rešitev vidimo v modrosti, pravičnosti in očetovski ljubezni našega presvitlega cesarja do vseh narodov, zato se smemo zaupljivo ozirati na novo ministerstvo, katero je poklical presvitli vladar na krmilo države.

Naši neomahljivi in zvesti ljubezni in udanosti do Njega Veličanstva dajmo izraz — ter navdušeno vzkliknimo pri otvorjenju deželnega zbora: Slava našemu presvitlemu cesarju.

Visoka zbornica! Pred ko prestopimo na drugo točko dnevnega reda, spominjati se nam je bitko dveh deželnih poslancev, katera je ugrabila neizprosna smrt tekom tega leta.

Naš, vsem priljubljeni Janko Krsnik, ki je vstopil l. 1883. v deželni zbor in v istem se odlikoval po izvanredni nadarjenosti in tehtnem postopanju, zatisnil je svoje mile oči dne 28. julija v beli Ljubljani ter bil pokopan na njemu čez vse preljubem domu — na Brdu.

LISTEK.

Pavliha v dolenski metropoli.

Po narodni govoricí zapisal Vesekdo.

Ah, kak dolg čas v „metropoli“!

Grem po trgu gori doli,

Pa nikjeri nič življenja,

Kot izmrla vsa bi srenja.

Grem okrog z dežnikom v roci,

Kjer so Evini otroci,

Pa nikjeri, pa nikjeri

Zalosti ni v taki meri.

Pašaluk Korléta-paše,

Ki na slavnem konju jaše,

Kraj le ta se imenuje, —

In ta kraj tako žaluje!

Prosim vas, meščan čestiti,

Bi li hteli razložiti

Meni staremu Pavlihi,

Kaj so tu ljudje tak tihi?

Kaka žalost vas objela?

Kaka stiska vas zatela?

Morda morem vam pomoči,

Če pomoč ne bo — po toči...

„Li ne veste, mož vi ptuji,

V kaki hudi mi smo nuji?

Korle-paša naš sloveči

Zdaj v nesreči je pereči.

Ah, bolezen ima hudo.

Vzrok pa nje je samo čudo:

Korle-paša naš glavare

Zle doživel je prevare.

Ah, namestu da hvalili

Njega vsi bi in slavili,

So začeli ga pestiti

„Nekaterniki“ in viti.

Veste, kam so ga dejali?

V verze njega so vkovali!

Ni to skrajno silovito,

Nezaslišno, grozovito!

Ko so v verze ga vkovali,

V liste njega so poslali,

Veste, v tiste časopise,

Kjer se kažeje vseh lise.

In je zbolel naš glavare,

Zbolel vsled le té prevare.

Umohol se ga je lotil,

Preveč se je pač stogotil!

Zvati pa ni hotel zdravnika,

Oj, zdravnika pomočnika,

Htel bolezen je prikriti,

Sam se hotel je zdraviti.

Strup deluje proti strupu!

Mislil on je v sladkem upu,

Pa nasprotnike del tiste,

Kakor oni njega, — v liste.

Tedne tri se je pripravljaj,

Tedne tri si je nabavljaj

Ostrih puščič, smrtonosnih,

Smrtonosnih, neizprosnih.

Potlej nad „sovraga“ plane,

Da ga stare, da ga zmame.

V časopis ga res potisne —

Ze radostno, glasno vrisne.

Ali ni mu šlo po sreči.

Póraz bil je le še večji.

Puščice so res letele,

Ali njega le zadele.

Slabo, slabo se je lečil,

Lek se prav nič ni posrečil.

Vse sedaj ga pomiluje,

Ceš, da v glavi mu je huje.

S Krsnikom ne zgubi samo deželni zbor visoko nadarjenega, delavnega in vsem preljubljenega poslanca. S Krsnikom zgubi tudi slovenski narod slavnega pisatelja, prvega slovenskega novelista, kateri je zapustil v svojih krasnih, iz življenja povzetih povestih — slovenskemu narodu bogati literarni zaklad, sam sebi pa postavil najlepši trajni spomenik. Čast njegovemu spominu!

Kmalu za Krsnikom zapustil je dné 3. sept. daleč tam v vipavski dolini blagi poslanec Matej Lavrenčič po dolgi in mučni bolezni ta svet.

Lavrenčič vstopil je v deželni zbor l. 1874. in ves čas ostal neomahljiv zvest geslu stranke, kateri je pripadal: Vse za vero, dom, cesarja.

Lavrenčič, ki je bil »slovenski oratar« v najboljšem pomenu te besede, zanimal in potezal se je v deželnem zboru zlasti za kmetijske zadeve, posebno pa za koristi svojih volilcev vipavske doline. Kakor stenografični zapisniki deželnozbornih obravnav svedočijo, oglasil se je v vsakem zasedanju, odkar je prišlo vprašanje uravnave Vipavišče na površje, ter nujno in toplo priporočal to meloracijsko podjetje; in gotovo ni on kriv, če se dosedaj ni pričelo s tem delom.

Visoka zbornica bo meni pritrdila, če predlagam, da se zabeleži sožalje deželnega zbora o britki izgubi dež. poslanca Janko Krsnika in Matej Lavrenčiča v zapisniku današnje seje.

Deželni predsednik ekscelencja baron Hein pozdravi zborovalce ter naznani, da je cesar imenoval deželnega glavarja namestnikom barona Lichtenberga, omenja, da vlada predloži načrt zakona glede oprostitve novega personalnega dohodka od deželnih in občinskih doklad, se zahvali za čestitko ter izjavi, da bo vlada mirno in stvarno delovanje deželnega zbora z zanimanjem spremljevala in blagohotno podpirala v prosep domovine Kranjske.

Obljubo storita novoizvoljena poslanca Klein in baron Rechbach.

Rediteljema se izvolita poslanca grof Barbo in Lavrenčič, verifikatorjema poslanca dr. Žitnik in dr. Schaffer.

Izvoljeni so bili:

V finančni odsek gg.: Dr. Papež, Povše, dr. Žitnik, Hribar, Grasselli, Majaron, Murnik, Višnikar, Langer, Luckmann, dr. Schaffer, Schwegel.

V upravni odsek gg.: Povše, Jelovšek, Pakiž, Modic, Globočnik, Lenarčič, dr. Tavčar, Božič, baron Lichtenberg, Wurzbach, grof Barbo, baron Rechbach.

Za preosnovo volilnega reda: Kalan, Žitnik, Pfeifer, Majaron, Tavčar, Grasselli, Schwegel, Schaffer, Barbo.

Za letno poročilo gg.: Kajdiž, Košak, Schweiger, Klein, Perdan, Grasselli, Lenkh, grof Auersperg, Loy.

Prihodnja seja se naznani poslancem pismeno.

In zato je v „metropoli“
Žalost, kakor še nikoli.
Kaj, če Korle nam premine —
Liberalstvo tu izgine!“

In Pavliha, dober očka,
Že zdravilo priporoča.
Kajpak, kdor po svetu hodi,
Mnogo vé in lahko sodi.

Lahno, malo se nasmeje,
Pa tako meščanu deje:
Veste, kaj bo lek najbolji?
Vem, da vam bo vsem po volji.

Lek le ta je prav navaden,
Takim bolnim prav prikladen.
Vodo napeljali boste
V mesto iz gorjanske hoste.

V hišo mu jo napeljite,
Njemu pa tako velite:
Vsak dan naj se tak postavi,
Da mu voda gré po glavi.

Voda bode ga shladila,
Vse mu živce pomirila. —
Boljšega ne vem jaz leka
Za bolést tega človeka!

Shod v Postojini.

Iz Postojine, 27. dec.

V nedeljo dne 26. decembra je sklicalo politično in gospodarsko društvo za Notranjsko javen shod v Postojini, na katerem sta poročala gospoda poslanca dr. Ferjančič o državnem in Lenarčič o deželnem zboru.

Shoda se je udeležilo okrog 100 volilcev, večinoma tržanov; videli smo tudi nekoliko kmetov in tujecev. K shodu je prišel tudi gosp. dr. Gregorič iz Ljubljane.

Predsednik političnega in gospodarskega društva, gospod Arko, otvori zborovanje, predstavi gospoda c. kr. komisarja Wenedikterja in oba gospoda poslanca, in da besedo dr. Ferjančiču. Govoril je nekako tako-le:

Čast mi je, danes z mojim tovarišem prvič stopiti pred volilce postojinske, da jim povem svoje mnenje o sedanjem političnem stanju, in kako bi bilo slovenskemu ljudstvu mogoče doseči to, kar potrebuje k svojemu obstanku, in da si zboljša svoje žalostne razmere. Znano vam je, kako je bilo vsled zadnjih dogodkov v državnem zboru onemogočeno vsako parlamentarno delovanje. Sedaj se vlada pri nas brez parlamenta, toda tako ne bo moglo dolgo ostati.

Ce se vprašamo, kako je bilo mogoče, da je tako daleč prišlo, moramo poseči nazaj v preteklost, ozreti se na zadnje državne volitve. Do tedaj so vedno Nemci imeli večino, oni so bili odločilni faktor državnega zbora. Zadnje volitve so to razmerje ovrgle. Večina mandatov je prešla v slovanske roke, ne samo vsled probujene narodne zavesti, tudi volilna preosnova je Slovane okrepila. Slovani štejemmo dve tretjini prebivalstva, splošna volilna pravica je morala tudi v državnem zboru to razmerje pokazati. Rezultat je bil, da so Slovani na številu okrepljeni prišli v državno zbornico. Toda tudi to bi samo na sebi dosedanjega razmerja še ne bilo bistveno spremenilo. Saj so bili Slovani tudi že poprej v državnem zboru zastopani v mogočnem številu. Toda odločevali le niso, ker niso bili med sabo jedini. In to ravno je sedaj postalo drugače. Vsi Slovani so se med sabo združili v parlamentarno večino. Oni sedaj odločujejo, vendar še morajo biti zvezani z jednim delom Nemcev, namreč tistim, ki se bori zoper nemški liberalizem.

Ko so Nemci to videli in spoznali, da niso več gospodarji, si niso vedeli pomagati. Iskali so in iskali, kaj bi bilo storiti. Tu so jim prišle na pomoč znane jezikovne naredbe. Te so jim pomagale iz zadrege. Začeli so s svojimi demonstracijami, vsemu, kar je večina predlagala, so se ustavljali. Toda jezikovne naredbe tega niso bile krive. To jim je bil samo izgovor. Prevlada Nemcev nad Slovani, to je vzrok obstrukcije.

Ne bom nadalje opisoval razdivjanosti, nazaslišane dosedaj v kakem modernem parlamentu. Godile so se stvari, ki so spominjale na francosko revolucijo. In res, Nemci so zmagali, vrgli so Badenija, vrgli vlado, ki je izdala jezikovne naredbe. Toda zmagali so samo na videz. Zakaj parlamentarne večine niso vrgli, ta večina je le še solidarnejša.

Gotovo je, da je parlamentarizem veliko sramoto doživel, zgubil ves svoj ugled. Toda za nas Slovence je povzdigovalno, da smo mi v parlamentarni večini; to je največji vseh zadnjega zasedanja. Mi Slovenci imamo tudi zaslugo, da se je sklenila slovanska krščanska narodna zveza. Ko smo prišli iz ljutega volilnega boja na Dunaj, bilo nam je nekako tesno pri srcu: zjediniti se je bilo potreba, pa kako bodo doma sprejeli združenje naše? Bogu bodi hvala in z zadovoljnostjo konstatiram, da je domovina naše združenje sprejela z dopadanjem. In z mirno vestjo rečem, drugi naš vspeh je, da smo se združili slovenski, hrvatski in rusinski poslanci, zastopniki treh jednako tlačanih narodov.

Kaj pa sedaj? Vlada, do katere smo bili v prijaznem razmerju, je padla. Gautsch pozna naše zahteve. Pravi, da bo postopal pravično. Dobro! Saj pravico ravno zahtevamo mi. Dejanja nas bodo učila, kako bo vlada pravico, zagotovljeno v postavah, vršila. Bati se nam ni ničesar. Večina bo odločevala. Vlada bo morala računati z njo.

Na to preide govornik na naše domače razmere:

Namenil sem se, te prepustiti svojemu tovarišu, vendar želim tudi sam določiti svoje stališče. Težko je meni o tem govoriti, kot zvestemu in pre-

pričanemu članu narodno-napredne stranke. Zaslišali so se glasovi o spravi. Toda za sedaj je prezgodaj o tem sodbo izreči, zakaj sedaj se še ne ve, kako se bode izreklo vodstvo obeh naših strank. Kar govorim, to je moje osebno mnenje.

A priori odklanjati klic k spravi — ne gre, posebno če pomislimo, odkod je ta klic najprej izšel. Naša stranka ga prva ni mogla izdati. Vse govori za spravo: 1. Vsi Nemci se sklepajo vedno tesneje zoper Slované. In Slovani sami, dosedaj neje-dini, se med sabo združujejo, pogledimo le na Stojalovskega. To govori za združenje v domovini. 2. Izvenkranjski Slovenci zahtevajo spravo.

Toda so tudi težave: Če obe stranki v svoji celoti ne vsprejmete sprave, potem se dela račun brez krčmarja. Tudi posamezni člani morajo delati vsi v istem smislu za spravo. Gospoda dr. Susteršiča bi vprašal, če bi bil tukaj, če bo vsa njegova stranka spravo vsprejela; ako bi se to uresničilo, potem bo tudi narodna stranka spravo lojalno vsprejela. Še večji nasprotak so gospodarske zasnove. Narodna stranka naj ne prezira klika do sprave, ki je prišel od nasprotne strani na njeno adresu, da se bodo tudi v deželnem zboru naše zadeve mogle reševati tako, kakor ljudstvo zahteva, ne pa tako, kakor tretji (klic: Nemec) zahteva. Težave so, da se spravimo, želim pa, da se težave odstranijo.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. decembra.

O položaju v Avstriji razpravlja mej drugimi tudi božični članek oficijoznega vladnega glasila. Ta list se vnema v prvi vrsti za tako spremembo jezikovnih naredeb, ki bi odstranila snovi, ki provzročajo vretje mej češkimi strankama, in izdrla trnje iz njih političnih ran. Pisec tega članka se nadja, da vlada ne bode preje mirovala, dokler ne reši te glavne naloge. Nadalje se pa tudi potrjuje vest, da bo sedanje trinajsto zasedanje državnega zbora v kratkem zaključeno in se otvori štirinajsto zasedanje, ki se bo pričelo z novo volitvijo predsednika, na čegar mestu si vlada ne želi več viteza Abrahamovicza. V najkrajšem času je tudi pričakovati vladne naredbe na podlagi paragrafa 14, s katero se bo določil pogodbeni provizorij. Jednakim potom se določi šestmesečni budgetni provizorij ter kontingent za vojaške novince. Istodobno se bode seveda razglasila cesarska naredba glede določitve kvote in s tem bodo rešene začasno vse važnejše točke. Da pa v kljub temu vendar le popolno ne obstane parlamentarni stroj, je sklicala vlada deželne zbore, da dá priliko posamnim zastopstvom, izražati svoje mnenje. — To je toraj božično darilo, ki je je naklonila vlada avstrijskim narodom.

Glasovi o dr. Ebenhochovi izjavi. Včeraj smo na tem mestu v kratkih potezah podali vsebino govora poslanca in člana nemške katoliške ljudske stranke dr. Ebenhocha, v katerem se ne posebno laskavo izraža o najnovejših pojavih slovanske vzajemnosti v Krakovu in v Pragi. Naglašali smo že včeraj, da bode ta izjava gotovo vzbudila v vseh slovanskih krogih precejšno iznenadenje, ker bi kaj takega gotovo ne bil nihče pričakoval iz ust moža, ki se je dosedaj tako krepko potegoval za jednakopravnost vseh avstrijskih narodov. Res je sicer, da je stališče nemške katoliške ljud. stranke zelo težavno, ker ima povsodi nebroj nasprotnikov v verskem in sedaj še v narodnostnem oziru. Toda, ako je stranka tako hvalevredno vstrajala v najhujem boju zadnjih dnij parlamentarne dobe, pričakoval bi bil vsakdo, da bo vstrajala na tej poti tudi nadalje, posebno še vsled tega, ker je vzajemno z ostalimi zastopniki desnice podpisala zadnji desničin manifest. Mi še tudi danes upamo, da se stranka, vsaj njena večina, nikakor ne strinja z izjavo dr. Ebenhocha in da je on izrazil jedino le svoje mnenje glede slovanske solidarnosti. Kakor je pa ta najnovejša izjava užalostila zastopnike slovanskih narodov avstrijskih, tako se nad njo radujejo popolno umevno naši narodni nasprotniki, nemško-liberalna in nacionalna klika. Glavno glasilo nemških liberalcev, dunajska židinja „N. Fr. Presse“, ne more najti dovolj besedij, da bi dala duška svoji obilni radosti nad to izjavo. „Jednako važna, kakor sklep v Bricsenu zbranih nemških liberalcev, da hočejo vstrajati v opoziciji, — piše omenjeno glasilo — je tudi izjava posl. dr. Ebenhocha, ki je najodločnejše pro-

testoval proti slovanskima solidarnostnima demonstracijama, ki sta se vprizorili v Krakovu in Pragi, ter naglašal, da se nikakor ne strinja ta pot z načeli in vestjo njegovih somišljenikov. Dogodki na Tirolskem in nečastna (!) uloga, ki so jo prisodili v Krakovu nemškemu klerikalnem, so, kakor se zdi, prisilili dr. Ebenhocha, da je oddal tako izjavo. "Jednako kakor ta, sodijo o tem dogodku tudi ostali listi nemško-liberalne in nacionalne barve in radost v germanskem taboru je splošna. — Nas tako pisarenje prav nič ne plaši, ker se nadajamo, da izjava dr. Ebenhocha ne bo imela nikakih nadaljnjih posledic in bodo ostali člani katoliške ljudske stranke mož-beseda, in ker smo prepričani, da slovanski vzajemnosti ne more škodovati niti najsilnejše rogoviljenje nemških neodrešencev."

Banffyjeva predloga v ogerski poslanski zbornici tudi včeraj ni imela sreče. Kakor v prejšnjih sejah je tudi včeraj z vso silo nastopala združena opozicija proti predlogi ter soglašala s Košutovim predlogom. Prvi govornik Thaly je izjavil med drugim, da mu patriotizem in spoštovanje do zakonov ne dopuščata glasovati za tako predlogo, ki bi pahnila Ogersko v nesrečo. Skoro v istem smislu so govorili posl. Lakatos, Hentaller in Illyes, ki so med napadi na avstrijsko in ogersko vlado izjavljali, da odklanjajo predlogo tirana Banffyja. Predsednik je moral pogostokrat pretrgati sejo ter pozvati govornike k redu. Razprava se nadaljuje danes, a gotovo istotako brez uspeha. Paragrafa 14 in 68 bodeta morala rešiti hudo krizo.

Italija in Vatikan. Omenjali smo minuli teden na kratko nagovora sv. Očeta, s katerim počasti običajno pred božičnimi prazniki kardinalski zbor in v katerem se na kratko ozre v minulo leto ter najbližjo prihodnost. Tudi letos je omenjal sv. Oče dogodkov sedanjega, proti večeru se nagnivšega leta in se posebno oziral na razmerje med italijansko vlado in sv. stolom. Govor je vzbudil splošno pozornost tudi v italijanskih protikatoliških vladnih listih, ki zatrjujejo, da je bil Leon XIII. sedaj »previdejši in pametnejši v svojih zahtevah, kakor pa stranka ultramontancev«. »Opinione« in »Popolo Romano« menita, da bi bilo možno govoriti s klerikalci o tem, kako bi se zboljšalo razmerje med Italijo in kurijo, ko bi le ti preklicani ultramontanci ne zahtevali obnovitve svetovnega gospodstva. Ako vztrajajo klerikalci na tej poti, proglasé se sami za »prekucuhe«, proti katerim se bode najstrožje postopalo. Nadaljni stavek se pa glasi: Mogoče je dognati med italijansko vlado in papežem prav dobre razmere, ko bi se papež le hotel odločiti za to, da se mora z Italijo ravno tako postopati, kakor z ostalimi državami. — Gotovo! Toda treba pa tudi ta stavek obrniti in reči: Vse je mogoče in lahko izpeljivo, ako se le Italija odloči, postopati z Vatikanom tako, kakor postopajo z njim druge krščanske države. Med pospeševalji framasonstva in prvim zagovornikom katoliških resnic je pa naravnim potom kompromis nemogoč.

Dogodki v Vzhodni Aziji. Z ozirom na najnoveje stremljenje Nemčije v Vzhodni Aziji je Anglija, ki je spočetka mirno gledala, nastopila odločneje pot v obrambo „svojih pravic“ v svetovni trgovini. Zvezala se je z Japonci, katerim je Nemčija tudi trn v peti, in združenimi močmi bodo odbijali napade „nepoklicanega“ faktorja. Pa tudi napram Rusiji hočeta postopati odločno, ker se hočejo Angleži jednako ustavljati vsem nasprotnikom, ki bi hoteli kratiti pravico angleške trgovine, Japonci pa itak niso najboljši prijatelji Rusov. Vkljub temu nimata zaveznika najbrže nikakih prevelikih nad na končno zmago.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. decembra.

(Iz deželnega zbora.) Ob koncu današnje seje so se vršile volitve v razne odseke. Zanimiva je bila volitev v finančni odsek. Dosedaj je imela kat.-nar. 5 članov, narodna 3 in nemško-liberalna stranka 4 zastopnike. Sedaj je slovensko-nemška liberalna koalicija odvzela naši stranki jednega zastopnika ter ga dala narodni stranki. Ker je poslanec Hribar izstopil iz kluba narodne stranke, izrazil je željo, naj bi ga naša stranka kandidovala v finančni odsek, ker ga narodna stranka ne kandiduje. Naša stranka, upoznavajoč posl. Hribarja zmožnost in spretnost za finančni odsek, je ugodila tej izraženi želji

ter vstrajajoč pri svoji zahtevi, da ima pravico do 5 zastopnikov, kandidovala tudi posl. Hribarja, kateri pa je propadel, ker je združena nemško-slovenska koalicija glasovala proti njemu. Ker je bilo naši stranki na tem, da letos ne dobi več poročila o deželnem proračunu jedine dežele, v kateri imajo Slovenci v deželnem zboru večino, rene-gat Schwegel, kateremu niti nagli sod ni bil dovolj stroga naredba proti Slovanom, zato je posl. Kalan izjavil, da izstopi iz finančnega odseka, ter je bil na njegovo mesto izvoljen posl. Hribar na jedno izmed onih mest v finančnem odseku, s katerimi je razpolagala naša stranka. — Dogodek je sam na sebi značilen in ne potrebuje nobenega komentara.

(Shod v Postojni) Na shodu „političnega in gospodarskega društva za Notranjsko“ dne 26. dec. t. l. v Postojni, o katerem na drugem mestu več poročamo, — vsprejele so se naslednje resolucije: I. Shod odobrava združenje slovenskih, hrvatskih in maloruskih poslancev v državnem zboru na Dunaju v „Slovansko krščansko-narodno zvezo“ ter solidarno postopanje le te z združeno desnico. — II. Shod izraža svoje ogorčenje na nečutenem in skrajno surovem postopanju združene levica, ki je z brutalno silo onemogočila v državnem zboru vsako plodnosno delovanje — čestita predsedništvu poslanske zbornice k odločnemu in možatemu postopanju napram združenim obstrukcijam, — in izraža svojo radost na solidarnem postopanju združene desnice trdno pričakujoč, da ostane ista združena še v prihodnje v svrhu izvršitve popolne enakopravnosti vseh avstrijskih narodov. — III. Shod pričakuje od naših poslancev, da bodo z vso dostojno energijo in brez mehke popustljivosti vladi ali združenim strankam nasproti zahtevali od vlade nemudno sistematično izvedbo narodnih in gospodarskih pravic za slovenski narod na podlagi vseslovenskega shoda dne 14. septembra t. l. v Ljubljani. — IV. Shod spoznava, da je z ozirom na politične razmere v državi in deželi želeli, da se narodna in katoliško-narodna stranka v deželnem zboru kranjskem na podlagi popolne enakoveljavnosti in s potrebnimi garancijami proti poljubnemu druženju jedne ali druge stranke s tretjo dogovorita o sporazumnem postopanju v deželnem zboru. — Shod pričakuje z gotovostjo, da se bode od strani obeh strank lojalno in odkritosrčno delovalo na sporazumljenju posameznih stanov in slojev na Kranjskem in uvaževala v javnem življenju zmožnost in ne le strankarska korist. V. Shod pričakuje posebej še od notranjskih poslancev, da se bodo glede na slabe gospodarske razmere osobito kmetijskega prebivalstva na Notranjskem pri vsaki priliki potožili za potrebna sredstva, s katerimi bi se sedanje žalostne razmere zboljšale.

(Imenovanje.) Deželni predsednik je imenoval provizoričnega okraj. komisarja Karola Ekel-a in in koncipista pri deželni vladi Ivana Kresse, definitivnima okraj. komisarjema, koncipista grofa Kü-nigla začasn. okraj. komisarjem, prov. deželnovladna koncipista S. Domicelja in dr. A. Pilshoferja definitivnima koncipistoma, praktikanta dr. Sche-scharga in dr. Stadlerja pa provizoričnima koncipistoma pri deželni vladi.

(Iz Kozlega) je došel posl. dr. Susteršiču povodom včerajšnjega posvetovanja nastopni brzojavni pozdrav: Nad dvesto rodoljubov, zbranih v Kozjem pri osnovalnem zboru katoliškega političnega društva, z veseljem pozdravlja pričeto spravo med kranjskimi Slovenci. Za odbor: Tomažič.

(Včerajšnja procesija.) s katero so se nekako zaključile duhovne vaje za moške, ki so jih z veliko vnemo vodili tri dni č. gg. misijonarji in katerih so se mnogobrojno udeleževali moške in mladeniči vseh stanov, se nam je zdela še lepša, kakor prva procesija te vrste zadnji dan junija minulega leta. Akoravno se je še le v nedeljo proti večeru zvedelo, da bodo č. gospodje ustregli želji mnogih udeležencev duhovnih vaj in odredili procesijo z Najsvetejšim, vendar udeležba ni bila manjša, kakor pri prvi procesiji, pač pa jo je prekosila v tem, da so svetili vsi udeležniki od prvega do zadnjega. Res krasen, vzvišen je bil zopet prizor, ko se je kmalu po sedmi uri jela pomikati nepregledna vrsta vrlih in za sveto stvar vnetih mož in mladeničev, nekako polovica pred in polovica za Najsvetejšim, glasno moleč sveti rožni venec. Vsakogar je moral pretrpeti ta ginljivi prizor. Spreved se je vil, kakor lani, po Parnih ulicah, Resljevi cesti, Komenskega ulicah in Radeckega cesti nazaj proti cerkvi, ki je bila čarobno razsvetljena in kjer se je končala prelepa slovesnost z blagoslovom. — Hvala prisrčna č. gg. misijonar-

jem za njih neumorni trud, hvala pa tudi vam, krščanski moške in mladeniči, za iskreni dokaz vaše vere in udanosti do svojega Boga. Za tako dobro, plemenito ljudstvo ni noben boj pretežak, noben trud prenaporen!

(Izjava.) Občinski odbor, oziroma zastop občine St. Vid nad Ljubljano odločno obsoja obstrukcijo vseh nemških strank v državnem zboru, ki so s pomočjo socijalnih demokratov onemogočile vsako uspešno delovanje; z veseljem pa pozdravlja solidarnost slovenskih zastopnikov, ki se v zvezi z nemško katoliško ljudsko stranko borijo za resnico in pravico, za enakopravnost in za zboljšanje stanja delavskih stanov vseh narodov v naši državi. Odbor pričakuje in upa, da sedanja večina državnega zbora ostane trdna in močna nasproti vsem napadom nemške opozicije, ki hoče s surovo silo vzdrževati nemško hegemonijo in zatirati slovenske narode.

St. Vid nad Ljubljano, dne 26. decembra 1897.

A. Belec, župan; Gr. Maloverh, Ivan Zalaznik, Lov. Florjančič, Mat. Brodnik, Val. Kajzar, A. Zalokar, V. Cirman, Fr. Erjavec, Fr. Dolničar, Jož. Tomšič, Fr. Jeraj, Andrej Merhar, odborniki; Fran Jettek, Val. Robida, Josip Arhar in Mat. Setina, svetovalci.

(Novi koleki.) Vsled ukaza finančnega ministerstva z dne 9. oktobra 1897 pridejo počenski s 1. januv. 1898 v promet nove kolkovne znamke. Neporabljeni koleki emisije 1893 zamenjajo se brezplačno od 1. februarja do vstetega 31. marca 1898 pri kolkovnih prodajalnah in založnih uradih (t. j. na deželi pri davkarijah, v Ljubljani pa pri c. kr. plačilnem uradu) proti novim kolekom. Dotične vloge so koleka proste.

(Poslano.) V zadnji št. „Učit. Tovarisa“ z dné 16. dec. nakopičenih je zoper slovenske učiteljice toliko podlih napadov in posebej zoper mojo osebo toliko nesramnih lažij, da sem prisiljena, braniti se javno, ter pojasniti slov. občinstvu „resnicoljubnost“ tega lista. Radi lažij zoper mojo osebo vposlala sem listu „popravek“ — ker pa vém, da se laži rajše širijo, nego resnica, zato prosim sl. uredništvo, da vsprejme moj zagovor. Kakor se vidi iz omenjene številke „U. T.“ stavljal si je list nalog, pobijati veljavo, katero so si slov. učiteljice pridobile, v ljudstvu izpodkopati jim tla — učiteljem v korist. „Učiteljice niso sposobne za vodstvo“, pravi „U. Tov.“ in v dokaz temu mu služijo razmere v Gradci in Nemčiji. Znano je po širnem sveti, da je slovenska žena odločna in pogumna, kjer se postavi na pozorišče, le nekaterim ljublj. učiteljem to ni znano. Kaj nam mari nemški Gradec! Če je tam tako, morajo gospodje, ki o tem sklepajo, vedeti zakaj? — pri nas ne bo! Zakaj se je ljublj. mestni zbor izjavil zoper žensko vodstvo, ne vém — a obžalovati je, da probujeni, zavedni moške to storé. — Učiteljica nima potrebne avtoritete? — Ako je pest avtoriteta — potem, seveda ne! Umrljivost kranjskih učiteljic mu je premala. Z malimi izjemami stojé najstarejše učiteljice med 30 — 40 letom svoje dobe — in te naj bi že kosila smrtna kosa? Kada bodemo učiteljice imele med seboj 80, 90 letne puzijonistinke, takrat bode šele možno pravično preso-jati, kje je večja umrljivost? — Ne peska v oči metati! — Slov. učiteljice ne naročajo slov. listov? Presodimo: učiteljice je v I. plač. razr. 3 t. j. 1.5 %, II. plač. razr. 2 t. j. 1 %, v III. plač. razr. 22 t. j. 11 %; učiteljev je v I. plač. razr. 30 t. j. 7.28 %, v II. plač. razr. 60 t. j. 14.56 %, v III. plač. razr. 175 t. j. 42.47 %. „Učit. Tovarisa“ nam je podal skupno število učiteljev naročnikov in učiteljic naročnic; — ko bi nam bil pa podal le kranjske, videlo bi se lahko, kako se prilegajo té številke — kranjskim naročnikom (cam). Ne peska v oči! „Ljubljanske kolegije krepko odgovarjajo Janji“ — piše „Učit. Tovarisa“, — in s tem želi učiteljice razdeliti v dva tabora, pri čemer bi se sam okoristil. Ker nisem jaz nikomur in nikdar rekla, naj ne dá za konvikt ali ustanovo — temveč, ker sem sama podpirala oboje — česar, seveda „Uč. Tov.“ ni vedel — zato v podpori, katero dajo ljublj. učiteljice — ne vidim sebi nikakega nasprotstva! Kar se tiče učiteljic na jednorazrednicah — ki po besedah „Uč. T.“ — podelé otrokom „vsaj neka j pouka“ — ni mi jih treba zagovarjati. Dosti je, da vedó o tem delovanju gg. nadzorniki, ki so o njih drugačnih mislij. Ko bi učiteljice ne bile sposobne v to, gotovo bi jih ne nastavljali. Konečno naj omenim še, da koleginja J. ni nikdar dvomila o

tem, da učitelj-družinski oče potrebuje večje plače, nego učiteljica samica — pa tudi nego učitelj samec!? Če teh niste ločili, ločiti bi tudi nas ne bili smeli — sej kot učitelji ste tudi apostejlni pravice?!

Janja Miklavčič.

(Iz Peč) 25. dec. Od 15.—23. decembra vodili so veleč. gospodje misijonarji lazaristi sv. misijon s poznato gorečnostjo in navdušenostjo. Pomagali so jim marljivo tudi veleč. gg. sosede v spovednici. Vspeh te pobožnosti je nepričakovano velik. Skazalo se je, da je misijon najbolj zdaten odpor brezverskemu rogoviljenju in živinskemu žganjepitju.

(Turinska razstava) C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da je c. kr. finančno ministerstvo z odlokom z dne 6. dec. 1897, št. 59.692 c. kr. carinskim uradom ukazalo one domače predmete, ki so določeni za oddelek turinske razstave l. 1898., „za dela italijanskih državljanov, ki bivajo stalno v inozemstvu“ zaznamovati kot negotovo prodajo (izkupilo). Za carine prosti vvoz omenjenih razstavnih predmetov se določi rok do 31. decembra 1898. Ob enem se poroča, da sta se vsled poročila glavnega konzulata v Genovi za mednarodni električni oddelek te razstave, ki je za razstavnike vseh dežel odprt, do sedaj samo dva iz Avstrije oglasila, čeravno bi se v Italiji po mnenju generalnega konzulata v Genovi posebno ugodna delavnost na polju električne industrije lahko odprla.

Telefonična in brzojavna poročila.

Gorica, 28. decembra. Goriški deželni zbor je bil sklican, kakor mnogi drugi deželni zbori, v redno zasedanje za danes 28. decembra; pa ni mogel začeti svojega dela in se ni otvoril, ker se slovenski deželni poslanci seje niso udeležili, a italijanskih poslancev je premalo, da bi bili sami za-se sklepni. Slovenski deželni poslanci tožijo, da se koristi slovenskega naroda na Goriškem zanemarljajo, ter so že v seji 3. februarja t. l. izjavili, da jim ni več mogoče sodelovati v deželnem zboru, dokler se jim ne dá poroštvo, da se resno misli preustrojiti deželne razmere. Na to izjavo se od strani vlade in italijanskih poslancev ni čisto nič storilo v zboljšanje obstoječih raz-

mer, marveč so se te v marsikateri stvari celo poslabšale. Zato ni preostalo slov. dež. poslancem drugega, nego izjaviti, da stojé še vedno na sklepu z dne 3. februarja, ker je še zmiraj popolno utemeljen.

Dunaj, 28. dec. Vlada se je odločila izdati spremenjene jezikovne naredbe, v sporazumu z obema češkima strankama, glede katerega so že odpravljene največje težkoče. Zadovoljni sta z načrtom obe stranki z neznatnimi pomisleki. Državni zbor se v kratkem zaključí. — Uradniško ministerstvo se spremeni v parlamentarno. — Dne 31. decembra se objavijo cesarske naredbe glede določitve kvote, nagodbenega provizorija, šestmesečnega budgetnega provizorija in kontingenta za vojaške novince.

Dunaj, 28. decembra. Pričetkom današnje seje nižje-avstrijskega deželnega zbora se je mej drugimi vložila interpelacija glede postopanja policije pri zadnjih dijaških izgredih ter glede neke žaljive predstave v gledišču, in pa nujni predlog, s katerim se zahteva, da se zakonom potom določi nemščina kot učni jezik na vseh nižje-avstrijskih ljudskih in meščanskih šolah in tako odvrne nevarnost češke „agitacije“.

Dunaj, 28. decembra. Sodna preiskava proti poslancu Wolfu radi zadnjih parlamentarnih dogodkov se je ustavila, ker je odstopil javni tožitelj.

Dunaj, 28. decembra. Državno-zborski poslanec grof Huyn je odložil svoj mandat.

Budimpešta, 28. decembra. Sinoči se je sošla združena opozicija državnega zbora v posvet, ki je trajal dve uri in na katerem se je vršil razgovor o političnem položaju, postopanju stranke v vprašanju nagodbenega provizorija in o nedeljskem izjalovljenem shodu. Do kakega sklepa ni prišlo in se nadaljuje posvetovanje danes. V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da želi jeden del te stranke opustiti obstrukcijo.

Zofija, 28. dec. Včeraj se je slovesno zaključilo sobranje. Knez se je zahvalil poslancem na njih delovanju.

Belgrad, 28. decembra. Ker se je škof Strossmayer odpovedal belograjski škofiji, je izročil papež dušno pastirstvo franciškanškemu redu, ki odpošlje sem v kratkem nekaj redovnikov.

Monakovo, 28. dec. Würzburgski škof je imenovan nadškofom v Monakovem.

Atene, 28. decembra. Zatrjuje se, da se je pričela grška vlada pogajati z avstrijsko vlado glede odposlatve nekaterih častnikov, ki naj bi reorganizovali grško armado.

Jokohama, 28. decembra. Ministerski predsednik in vojni minister sta odstopila. Grof Ito prevzame sestavo kabineta.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
27	9 zvečer	747.5	-3.8	sr. sever	jasno	
28	7. zjutraj	747.0	-8.0	sr. svzh.	jasno	0.0
	2. popol.	745.4	+1.0	sl. szah.	"	

Srednja včerajšnja temperatura: -4.2°, za 1.7° pod normalom.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrška obstoji od l. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinjšega namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev. 674 65

Dragotin Pečenko,

mizarski mojster v Ljubljani, Rimska cesta 10,

uljudno naznanja prečast. duhovščini in slav. občinstvu, da je pričel samostojno izvrševati 572 20-17

mizarski obrt.

Ob enem se priporoča najtopleje v naročila na vsakovrstna stavbinska in pohištvena mizarska dela, katera bode izvrševal povsem natančno iz dobro osušenega mehkega in trdega lesa po dobremu delu primerni ceni.

Št. 43.841.

Razglas.

860 3-1

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane sklenil je v svoji seji dne 22. t. m. o priliki ustanovitve proračunov za bodoče leto, da je v svrhu pokritja nedostatkov pri redni in izredni potrebi mestnega zaklada pobirati v letu 1898:

1. 20% doklado k vsem neposrednim v mestu ljubljanskem v letu 1898 predpisanim davkom, izimši osebno dohodarino, če jo tudi dežela ne bode upoštevala.

2. Gostaščino in sicer od najemščin od 50 gld. do všteti 100 gld. na leto po 2 kr. od vsakega goldinarja najemščine, od najemščine nad 100 gld. pa po 4 kr. od vsakega goldinarja najemščine.

To se z ozirom na § 43. občinskega reda za Ljubljano oznanja z dostavkom, da more vsak, kdor misli, da se mu s tem sklepom godi krivica, vložiti svoje ugovore v 14 dneh, t. j. do vštetega 10. januarja 1898 pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 27. decembra 1897.

Popolna razprodaja.

Vsled sklepa upniškega odbora se v konkurzno maso Ign. Žargi-ja spadajoče

manufakturno in posamentrijsko blago, nahajajoče se v prodajalnici

Ig. Žargi-ja

na Sv. Petra cesti števil. 6

na drobno razproda.

Razprodajalo se bode pod tovarniško ceno. — Razprodaja traja le kratek čas.

Oskrbnik konkurzne mase:

Odvetnik dr. M. Pirc.

855 3-1

Dunajska borza.

Dne 28. decembra.	
Skupni državni dolg v notah	102 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 95 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 85 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 85 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 55 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 65 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	932 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	351 " 40 "
London vista	120 " 05 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 87 1/2 "
20 mark	11 " 77 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 55 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " 50 "
C. kr. cekini	5 " 70 "

Dne 27. decembra.	
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 30 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 " 75 "
Dunavske vravnave srečke 5%	129 " — "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 " 50 "
Posojilo goriskega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 20 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 40 "
Priporitetne obveznice državne železnice	225 " — "
" " južne železnice 3%	183 " 75 "
" " južne železnice 5%	125 " 75 "
" " dolajnskih železnic 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	158 " — "
Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	19 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	74 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	23 " 25 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	159 " 75 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3435 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	422 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 " — "
Splošna avstrijska stavbinska družba	102 " 50 "
Montanska družba avstr. plan.	129 " 40 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 37 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.